

Effekten av Brexit på media-, sport- och underhållningsindustrin

Anna Jussil Broms
Advokat, delägare, Head of
Intellectual Property and
Technology, Sweden

Mikael Moreira
Advokat, delägare

Den 1 januari 2021 upphörde övergångsperioden för Brexit och Storbritannien omfattas inte längre av reglerna i EU. I den här artikeln tittar vi på de mest centrala frågorna som rör Brexit i media, sport och underhållningsindustrin och vad det nya handels- och samarbetsavtalet mellan EU och Storbritannien innebär för dessa områden.

Sändning

Handels- och samarbetsavtalet innehåller inga större överraskningar för mediaföretagen, och audiovisuella tjänster har uttryckligen uteslutits från de begränsade bestämmelserna om tjänster.

Den huvudsakliga effekten av uteslutningen är att mediaföretag och andra leverantörer av audiovisuella tjänster i Storbritannien inte längre kan "överföra" sina brittiska licenser och tillstånd enligt ursprungslandsprincipen via Direktivet om audiovisuella medietjänster. Tidigare har det varit möjligt för brittiska mediaföretag att driva TV-kanaler och on-demand-tjänster i hela EES, baserat på en nationell Ofcom-licens eller tillstånd. På motsvarande sätt kunde mediaföretag med säte i andra medlemsstater tidigare sända i Storbritannien baserat på licenser i sin hemstat.

För att fortsätta sända i EES kommer brittiska mediaföretag antingen behöva förlita sig på den separata (men mer begränsade) europeiska konventionen om gränsöverskridande television (där så är möjligt), eller skaffa nya licenser i en EES-medlemsstat. De få programföretag som förlitar sig på licenser från tillsynsmyndigheter

utanför Storbritannien för att sända i Storbritannien kommer att behöva få licens från Ofcom för att fortsättningsvis kunna sända i Storbritannien.

Branschen har känt till denna förändring i flera år och majoriteten av de berörda mediaföretagen har sannolikt redan vidtagit nödvändiga åtgärder långt i förväg. Förändringen innebär en ökad administrativ börda för de som sänder både i Irland och Storbritannien, samt mediaföretag som sänder i både Storbritannien och länder inom EES. För mediaföretag i Storbritannien och Europa som bara sänder i sina hemländer medför det lite inverkan.

Territoriell licensiering

Exklusiv territoriell licensiering är en viktig del av den globala värdekedjan för mediebolag som bland annat gör det möjligt för rättighetshavarna att maximera värdet av sina rättigheter genom att säkerställa att innehåll endast nås av tittare inom det territorium som omfattas av licensen. EU-initiativ för att säkerställa principen om fri rörlighet inom EES har dock påverkat möjligheten till exklusiva licenser bl.a. den så kallade portabilitetsförordningen som gör det möjligt för konsumenter att få tillgång till audiovisuella tjänster som de har tecknat hemma när de reser utanför sitt hemland inom EES.

Brexit och handels- och samarbetsavtalet medför att principen om fria rörligheten för tjänster mellan Storbritannien och EES avskaffas och att majoriteten av EU:s konkurrenslagstiftning inte kommer att tillämpas. Resultatet av detta är, som lagen ser ut nu, att audiovisuella rättigheter som beviljas i Storbritannien inte kommer att omfattas av EU-lagstiftning som kräver gränsöverskridande tillgång till tjänster. Något som skyddar värdet av exklusiva licenser och därför sannolikt kommer välkomnas av rättighetshavare och globala aktörer.

Statligt stöd och konkurrens

EU:s lagstiftning om statligt stöd förbjuder snedvridning av handel och konkurrens inom EU genom statligt stöd som är selektivt i bemärkelsen att den gynnar vissa personer eller produktions typer. Storbritannien har åtagit sig att, inom ramen för handels- och samarbetsavtalet, införa en lag om subventionskontroll som liknar EU:s lagstiftning om statligt stöd. Subventioner med anknytning till den audiovisuella sektorn har däremot uttryckligen undantagits från lagens tillämpningsområde. Det innebär att Storbritannien kommer att ha större flexibilitet vid struktureringen av finansieringsstöd, skatteincitament och lättnader för produktion av innehåll från Storbritannien.

Vad gäller företagskoncentrationer och konkurrenslagstiftning så har den brittiska konkurrens- och marknadsmyndigheten (CMA) tagit över ansvar för större och mer komplexa fusioner samt kartell- och konkurrensärenden, något som tidigare förbehållits Europeiska kommissionen, och CMA kommer nu att ha fullt ansvar för verkställighet av dessa lagar i Storbritannien. Däremot kommer kommissionen även fortsättningsvis att ansvara för tillämpning av kartell- och konkurrenslagstiftning i den mån det kan påverka handeln och konkurrensen i EU. Audiovisuella företag kommer potentiellt bli föremål för ytterligare kostnader, administrativa bördor och osäkerhet eftersom de måste följa både brittiska och EU-rättsliga konkurrensregelverk (som kan komma att skilja sig åt), om verksamheten kan ha påverkan i både Storbritannien och EU.

Även om det inte sker några omedelbara ändringar av innehållet i konkurrenslagstiftningen håller förändringar på att genomföras för att CMA ska kunna hantera de utmaningar som följer med större digitala företag med

"strategisk marknadsstatus" och Europeiska kommissionen genomför parallella förändringar genom sin Digital Services Act.

Underhållningsbranschen och invandring

Underhållningsindustrin är mycket beroende av principen om fri rörlighet. Effektiv rörlighet för artister, skådespelare och deras medarbetare (t.ex. för turnéer, modellarbete eller filmskapande på olika platser) är avgörande för både verksamheten inom dessa branscher och bevarandet av kulturellt utbyte av kreativa talanger.

Handels- och samarbetsavtalet innehåller ingen särskild bestämmelse om fri rörlighet med undantag för ett par mindre bestämmelser och dessvärre innehåller avtalet inte några särskilda eftergifter för de som arbetar inom underhållningsbranschen. De som vill bedriva underhållningsrelaterad verksamhet och som tidigare förlitat sig på den fria rörligheten måste nu se till det enskilda landets regler om detta.

Ur ett brittiskt perspektiv kan de som anlände till Storbritannien före klockan 23.00 den 31 december 2020 fortsätta att vara bosatta i Storbritannien, förutsatt att de har ett permanent eller tillfälligt uppehållstillstånd enligt EU Settlement Scheme. EU-medborgare som nu vill besöka eller bosätta sig i Storbritannien kommer däremot att behandlas som tredjelandsmedborgare. På grund av Storbritanniens globala position inom underhållning och konst finns flera potentiella alternativ för EU-medborgare, beroende på verksamhet och hur länge besöket pågår. Professionella konstnärer som måste besöka Storbritannien under en kort tid för att genomföra ett arbete som direkt hänförs till yrket kan göra detta enligt reglerna för "permitted paid engagement". Då krävs inget särskilt visum eller arbetsstillstånd, men verksamheten måste begränsas till en varaktighet på en månad. För de som vill stanna under längre tid eller utföra arbeten utanför reglerna finns tre potentiella vägar:

T5 Creative and Sporting route - ett tillfälligt visum som kan utfärdas för upp till 12 månader med möjlighet till förlängning med ytterligare en tolv månaders period.

- Global Talent Visa - ett egenfinansierat arbetsvisum som gör det möjligt för erkända begåvade personer att bosätta sig i Storbritannien i upp till fem år. Visumet kan omvandlas till ett permanent uppehållstillstånd efter en tid.
- Skilled Worker visa - ett sponsrat arbetsvisum, knuten till en brittisk sponsor. Detta visum gör det möjligt för personen att bo och arbeta i Storbritannien och kan också omvandlas till ett permanent uppehållstillstånd efter fem år.

Varje visumkategori har minimikriterier och kommer med särskilda statliga avgifter. Oftast måste enskilda ansöka om sitt visum innan de anländer till Storbritannien. EU-medborgare kan utnyttja den "virtuella" behandlingen och kan därför ansöka via sin mobiltelefon.

För brittiska medborgare som vill besöka eller flytta till EU är situationen mer komplex. Eftersom handels- och samarbetsavtalet inte tar upp underhållningsrelaterade aktiviteter måste brittiska medborgare nu beakta invandringsystemen i 30 olika EU- och EFTA-länder. Det enda land där "den fria rörligheten" finns kvar är Irland. En annan potentiell fråga som berör konstnärer är Schengenavtalet. Schengenområdet omfattar 26 EU- och EFTA-medlemsstater och avtalet möjliggör resor utan gränskontroller mellan dessa länder och innebär att

enskilda personer får vistas i Schengenområdet i 90 dagar under en 180-dagarsperiod. Detta är ett problem för personer som ska besöka flera länder (exempelvis vid turnéer) och därför snabbt når den tillåtna 90-dagarsgränsen.

Tyvärr kommer Brexit att innebära utmaningar för många individer, särskilt under de första åren. För många företag kommer det att vara både tidskrävande och dyrt. I sinom tid kanske det blir en uppluckring av begränsningarna och att medlemsländer inom EU kommer att erbjuda bredare invandringsvägar för de inom kreativa branscher och inom artistindustrin. Under tiden kommer det att vara avgörande att söka professionell rådgivning för att förstå alternativen och uppfylla reglerna i de länder som de vill besöka.

Upphovsrätt och varumärken

Handels- och samarbetsavtalet fastställer gemensamma villkor för immaterialrättslig skydd som Storbritannien och EU kommer att fortsätta att följa. I stor utsträckning är dessa okontroversiella eftersom de återspeglar gällande lagstiftning i Storbritannien/EU och båda parter redan existerande internationella skyldigheter enligt TRIPS-avtalet, WIPO-fördraget och Bernkonventionen. Handels- och samarbetsavtalet kommer dock att vara viktigt för de som vill påverka framtida ändringar av brittisk upphovsrättslagstiftning eller för IP-bestämmelser i brittiska handelsavtal med andra länder eftersom avtalet fastställer gränsen för vilka delar av den brittiska lagstiftningen som kan ändras och inte.

Även om handels- och samarbetsavtalet inte innehåller några större förändringar för upphovsrättsinnehavare så kommer Storbritannien och EU:s upphovsrättslagstiftning betydligt skilja sig åt inom en snar framtid. Storbritannien har beslutat att inte genomföra direktivet om den digitala inre marknaden 2019/790 som EU:s medlemsstater måste genomföra senast den 7 juni 2021. Detta medför två särskilda konsekvenser för medier och kreativa branscher. För det första kommer brittisk lagstiftning sakna skyldighet för nyhetsaggregatorer att ersätta utgivare eller tidningar för användning av deras publikationer på nätet. För det andra kommer online-plattformar för delning av innehåll i Storbritannien inte omfattas av den nya ansvarsordningen och övervaknings- och filtreringskyldigheter, som åläggs enligt Artikel 17 i direktivet.

En annan sannolik avvikelse från EU:s upphovsrättslagstiftning skulle vara införandet av en lagstadgad skadeståndsreglering för IP-anspråk i Storbritannien, vilket föreslagits av den brittiska immaterialrättsmyndigheten (IPO). En lagstadgad skadeståndsordning, som verkar genom fasta skador per överträdelse, skulle möjliggöra för upphovsrättsinnehavare att kräva ett betydligt högre skadestånd än vad som för närvarande är fallet.

När det gäller varumärken påverkar handels- och samarbetsavtalet inte EU-varumärkenas status i Storbritannien efter 2020, eftersom motsvarande brittiska varumärken automatiskt skapades 1 januari 2021 för varje EU-varumärke.

Idrott

Från och med 1 januari 2021 kan brittiska professionella idrottsföreningar och lag inte längre fritt värva europeiska idrottsutövare. Istället måste icke-brittiska/irländska medborgare kvalificera sig för ett "governing body endorsement" (GBE) för att få representera en brittisk idrottsorganisation. De som uppfyller kriterierna får ett "certificate of sponsorship" (CoS) som ger dem rätt att ansöka om brittiskt visum.

För personer som behöver kvalificera sig enligt kriterierna som fastställts för varje sport kommer det att bli en ökad administrativ börda, vilket redan är fallet vid internationella överföringar från länder utanför EES. Man kommer nu att behöva beakta GBE-efterlevnad under tidiga scoutingfaser vilket tidigare inte varit en faktor vid värvning av EU-medborgare.

Antagandet av en enhetlig strategi för utländska talanger kan innebära att brittiska klubbar vidgar sina vyer och på allvar överväger värvning av spelare från tidigare outnyttjade territorier utanför EU som tidigare åsidosatts på grund av den administrativa börda som är förknippad med rekryteringen.

Kriterierna för sporterna är inte satta i sten - exempelvis uppdaterades kriterierna för fotboll i slutet av 2020 - och vi kan förvänta oss att idrottsorganisationerna i framtiden kommer att föreslå förändringar om det behövs för att fortsättningsvis kunna locka de bästa internationella talangerna.

Reklam och innehåll

Utöver det som redogjorts för ovan angående sändning och audiovisuella tjänster har Brexit och handels- och samarbetsavtalet en begränsad inverkan på regleringen om reklam och redaktionellt material eftersom det är områden där EU-harmoniseringen är relativt begränsad. Det finns heller ingen omedelbar avsikt att ändra regleringen på de områden som är harmoniserade.

Ändringar i ASA:s regler för marknadsföring kommer bara att göras i enlighet med eventuellt mottagen "ytterligare information från regeringen" och särskilda förändringar kan även behövas för att återspegla skyldigheten för Nordirland att efterleva särskilda EU-regler.

Brittisk materiell rätt avseende ärekränkning, missbruk av privat information och andra potentiella områden som rör innehållsansvar påverkas inte direkt (även om vissa behörighetsregler har ändrats på grund av Brexit) och Storbritanniens skyldigheter enligt EKMR, som innehåller vissa grundläggande rättigheter, kommer inte heller att påverkas.

Det bör noteras att de befintliga brittiska förslagen om begränsning av sändningstiderna för vissa TV-program, totalt förbud mot att göra reklam på nätet för viss mat och dryck (High in fat, suger and salt) samt det föreslagna regelverket om hanteringen av skador på nätet genom införandet av en lagstadgad omsorgsplikt för internetföretag och sociala medieplattformar snarare är nationella initiativ än EU-baserade.

Slutligen finns det i handels- och samarbetsavtalet särskilda bestämmelser som rör icke begärd direkt marknadsföring som, genom något av en omskrivning av befintliga regler, verkar vara avsedda att efterlikna den redan existerande tolkningen av ePrivacy-regelverket.

Data

Liksom på många andra områden har data en stor betydelse i media, sport och underhållning. Brexit och handels- och samarbetsavtalet påverkar de viktigaste delarna av ägandet av uppgifter, dataåtkomst och dataskydd.

Till skillnad från upphovsrätten (se ovan) föreskriver handels- och samarbetsavtalet inte ett tillvägagångssätt som Storbritannien måste anta för skyddandet av databaser och relaterade *sui generis*-rättigheter. En

konsekvens av att EU-medlemskapet upphört är att brittiska medborgare, invånare och företag inte längre kan dra nytta av EU:s reglering rörande skydd av databaser när det kommer till databaser som skapats den 1 januari 2021 eller senare.

Handels- och samarbetsavtalet erkänner uttryckligen vikten av tillgång till uppgifter i en digital ekonomi och kräver att gränsöverskridande dataflöden inte får begränsas. Detta hindrar såväl antagandet av brittisk eller EU-lag som kräver eller förbjuda lagring eller behandling av databaser i respektive territorium eller kräva att servrar eller nätverk ska vara belägna eller godkända inom visst territorium.

Även om det inte fanns något beslut om adekvat skydds nivå när det gäller dataskydd finns det en separat politisk förklaring vid sidan om handels- och samarbetsavtalet där man har för avsikt att "ha ett nära samarbete för detta ändamål". Det finns även en interimistisk bestämmelse som gör det möjligt för data att fortsätta föras in i Storbritannien från EU under fyra månader (sex månader om den förlängs) från det att handels- och samarbetsavtalet träder i kraft eller till dess att ett beslut om adekvat skydds nivå antas, om tidigare. Det finns dock ingen annan sammankoppling mellan reglerna vilket innebär att Storbritanniens GDPR och EU:s GDPR kommer att fortsätta gälla parallellt.

Tjänster Intellectual Property and Technology
